

Võhma külas saavad talud laastukatuse

Kivimäe talu pererahvas otsustas panna oma elumajale uue laastukatuse. Selleks otsiti välja kuurinurgas seisev vana masin, mille abil puupakkudest laastud tõmmati.

Eevi Kuht

715 AASTAT

Taani hindamisraamatus märgiti Palmse, Võhma ja Vatku küla esmakordselt aastal 1287.

Sammaldunud kivimüraka kõrval põliste puude all asuva Kivimäe talu elumaja seisab praegu juba uue laastukatuse all. Katuse ei paista mitte valge, vaid pruun, sest seda immutati vastupidavuse huvides Pinotexiga.

Kivimäe talu Tartus elav poeg Heini tõmbas aga kuuriukse lahti ja näitas, kuidas pika teraga riistapuu abil puupakust pilpaid kisti. "Tegelikult peaks seda kahe mehe jõuga tegema," ütles ta.

Laastutõmbamismasina oli Siberist vangilaagrist kaasa toonud tema 86-aastane isa Heinrich Tammik, kes nüüd pilpaid varju alla ladus. Tema naine Jolanda aga rääkis, et vana maja poleks eterniiti välja kannatanudki, see ju nii raske.

Võhma külvavanem Malle Komp, kellel laupäeval peetava Palmse, Võhma ja Vatku küla 715. aasta juubelitepeo ettevalmistustega kiirus taga, peab Kivimäe talu perenaist küla elavaks ajalooks.

Majad elavad edasi

Külvavanemal on ette näidata koopia kinkekirjast, kus Taani kuningas Erik VI kinkis kümme küla, nende hulgas Palmse, Võhma ja Vatku, Tallinna Mihkli kloostrile. Võhma küla oli omal ajal suur keskus.

"Rahvamaja, koolimaja, kohutumaja, vaestemaja, kõik oli siin olemas," kinnitab ajalugu uurinud Malle Komp. Ka sepakohti oli külas kolm. Tal on joonistatud üles ka küla omaaegne plaan, kus kõik talu- ja popsikohad peal. "Meil on igavesed põnevad nimed külas: Nonni park ja Seaturg, Udara, Tissi, Saba ja Sarve," nimetab ta ühelt oma esiemalt Leena Meikarilt kuuldud nimesid.

Meikarite suguseits oli elujõuline, seda esindab ka küla kõige vanem perenaine Jolanda Tammik, sündinud Meikar.

Praegu elab külas aastaringi kolmekümne viie inimese ringis, tosinale majale puhuvad aga elu sisse suvitajad. "1940. aastal oli külas 150–160 elanikku, kellest kümme teenis leiba väljaspool," teab külvavanem.

Külamaju on viimasel ajal aga palju korda tehtud ja võõrale tundub, et kordategijad on omaaegse külaarhitektuuri head tundjad. Kastmaju ja kiiskavaid plekk-katuseid ei näe kuskil, tagasihoidlikke hooneid piiravad mõnel pool vanad või veidi uuemad kiviaiad.

"Näete seda vana palkmaja," osutab külvavanem ühele aegunäinud ehitisele külatee kõrval. Sellele paneb omanik samuti uue laastukatuse. Kanguste-Roopa talu uus omanik Urmo Pollisinski Tallinnast on oma tahtmises täiesti kindel. "Laastukatuse sobib sellele majale kõige paremini," ütleb ta. Aegunäinud laastumasinaga siin katusematerjali ei tehtud.

"Mul sõber tegeleb ehitusega, tema muretses laastud," selgitas talu uus omanik, kes enda sõnul hakkab külas vaid suviti viibima. Tal on plaanis ka hoone laudvooder uuema vastu välja vahetada.

Rahvamaja ootab kunagisi külanööri

Külvanemale teeb muret rahvamaja saatus. Kirikut meenutava omapärase arhitektuuriga hoone esiküljelt on krohvi varisenud. "Rahva ühistööga kerkinud ja nüüd laguneb," konstateerib Komp.

Külvavanem loodab, et ini-

mesed, kellel rahvamaja saatus hinge kriibib, tulevad appi. Ja üks mees, Toimi Kaptein nimeks, juba võttiski ühendust. Külvavanema sõnul lubanud Vihasoost pärit, nooruses rahvamajas peol käinud mees hoone ühe seina korda teha.

"Ootan, et ehk tuleb teisi pakkumisi ja saab midagi ära teha," loodab külvavanem.

Rahvamaja ees vihma eest kile alla varjunud, annab üks mees viimast lihvi küla mälestuskivile. Mustal poleeritud pinnal seisab kiri "Võhma küla. 1287.

"Tegelikult on pika ajalooga ju kõik siinsed külad, teiste vanuse kohta puuduvad aga kirjallikud tõendid," ütles ta.

Võhma ja Vatku küla ootavad oma juubelile naaberkülad elanikke ja kõiki endisi Võhma kooli õpetajaid. Kuigi pood on lahti ja puhvet kohal, võiksid pidulised kaasa võtta ka piknikukorvi, soovitab külvavanem.

Kivimäe talu 86-aastane peremees Heinrich Tammik laob vima katuselaaste. Uue laastukatuse tahab ta panna kõigile hoonetele.

Avo Seidelberg